

Helse- og omsorgsdepartementet
Postmottak@hod.dep.no

Dato: 3.6.2015

Høringssvar om Standardiserte tobakkspakninger

Det vises til deres høringsbrev av 17.03.2015 med høringsnotat på forslag til innføring av standardiserte tobakkspakninger. Vi ønsker med dette å benytte vår anledning til å avgi våre synspunkter.

Om Næringslivets Sikkerhetsråd

Næringslivets Sikkerhetsråd (NSR) er en medlemsorganisasjon, opprettet av næringslivets sentrale organisasjoner med formål å bekjempe kriminalitet i og mot næringslivet. Dette gjøres gjennom et formalisert og aktivt nettverk mot politi og offentlige sikkerhetsmyndigheter, og mot næringslivet. Organisasjonen ble stiftet av: Bedriftsforbundet, NHO, Finans Norge, Virke, Spekter og Rederiforbundet / Den Norske Krigsforsikring for Skib.

Høringssvar

Næringslivets Sikkerhetsråd er positive til at departementet iverksetter tiltak som reduserer konsumet av tobakk i befolkningen. NSR er spesielt opptatt av at det iverksettes tiltak som forebygger kriminalitet i og mot næringslivet. Vi er bekymret for at dette forslaget heller vil ha motsatt effekt.

Vi vil videre redegjøre for de elementene vi mener er mest bekymringsfulle:

Ulovlig handel og smugling

Kriminalitet koster samfunnet og norsk næringsliv betydelige beløp. Mye av den organiserte kriminaliteten vi ser i Norge har sitt utspring i ulovlig innførsel av ulike former for varer. Det har vært en svært bekymringsfull utvikling når det gjelder smugling av tobakksvarer inn til Norge. Denne virksomheten er blant annet kriminelle organisasjoner som står bak, som både tiltrekker seg andre former for kriminalitet og som finansierer annen kriminell aktivitet. Det påpekes i flere internasjonale rapporter, at piratvarer er med på finansiering av internasjonal terrorisme.

NSR viser til rapport fra KPMG skrevet i 2014 om forbruk av sigaretter i Norge, hvor de antyder at smuglersigaretter i Norge utgjør nesten 30 % av forbruket. Vil dette forslaget medføre at det blir enklere å omsette smuglersigaretter i Norge? Hvis ja, vil målsettingen om å iverksette tiltak for å redusere konsumet av tobakk i befolkningen ha liten effekt, i verste fall motsatt effekt.

Vi vet at det allerede i dag smugles inn store kvanta med sigaretter til landet. Disse produktene selges åpenlyst i Oslos gater. Denne smuglingen fratar ikke bare staten hundrevis av millioner kroner i avgifter, den undergraver også det regulerte lovlige markedet. Vår bekymring er at forslaget med standardiserte tobakkspakninger vil føre til en økning i denne formen for ulovlig handel.

Vi har i den siste tiden sett flere medieoppslag om smuglervarer som innføres og selges i Norge. Det virker som politiet ikke har de ressurser som kreves for å ta hånd om denne kriminelle aktiviteten, og vi anbefaler på det sterkeste at regjeringen setter fokus på dette arbeidet, fremfor å iverksette tiltak som i verste fall vil øke det totale omfanget av smugling til Norge.

I høringsbrev og notat fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 13. april 2011 vedrørende lovgivningen om håndhevingen av industrielle rettigheter, ble det ønsket innspill på styrking av rettsvernet for industrien. Ved å øke rettsvernet for andre virksomheter med industrielle rettigheter i Norge, men samtidig med dette forslaget å redusere rettsvern for tobakksindustrien, vil det være naturlig å tenke at denne type kriminalitet vil få økt fokus fra kriminelle. Strafferammen er relativ lav for smugling av tobakk, oppdagelsesrisiko liten og med et meget stort inntekspotensial, vil anonymiserte pakninger trolig gjøre omsetning av ulovlige sigaretter enklere.

Forfalskede varer

Det er også slik at mye av den ulovlige handelen skjer gjennom salg av forfalskede produkter. I følge Tolldirektør Bjørn Røse, på «velgektekonferansen» 12.mars 2015, er stadig fler av smuglersigarettene som blir beslaglagt falske. Dette er produkter som ikke har gjennomgått den strenge kontrollen produsenter av tobakksvarer er pålagt å ha. Dette medfører at slike produkter kan være langt mer helseskadelige enn de originale produktene. Europol har lenge hatt et stort fokus på denne formen for kriminalitet, og de kan opplyse om at det finnes falske produkter som blir smuglet inn til Norge som inneholder både rotteavføring, midd, arsenikk og sopp. For norske kunder vil det bli vanskeligere å vite om produktene er ekte eller falske hvis det kommer mer smuglervarer til landet.

NRS anbefaler at regjeringen setter av flere ressurser i å bekjempe salg av alle forfalskede varer i Norge fremfor å innføre reguleringer som kan medføre at det kommer flere slike produkter til landet.

Handel fra utlandet

Generelt opplever norsk næringsliv stadig større konkurranse fra salg i utlandet når det gjelder tobakk og andre varer. Dette gjelder både grensehandel og tax-free handel, så vel som ulovlig handel med smuglervarer. Det er all grunn til å tro at hvis alle tobakkspakninger skal være identiske, vil salget utenfor det lovlige markedet øke betydelig.

NRS er bekymret for at tilbøyeligheten til å ta med originale varer fra utlandet vil øke hvis forslaget om standardiserte tobakkspakninger innføres. Dette vil gjøre det vanskeligere for norsk næringsliv, gjennom at det blir mindre forutsigbare konkurransevilkår og rammebetingelser.

Konklusjon

Næringslivets Sikkerhetsråd støtter gode tiltak for å redusere tobakkskonsumet blant befolkningen, men vi tror at det finnes langt bedre tiltak for å forhindre mennesker under myndighetsalder å bruke tobakk enn forslaget om standardiserte tobakkspakninger. Vi er meget bekymret for at forslaget vil medføre en betydelig økning av smugling til Norge, og vi anbefaler at departementet ikke iverksetter dette forslaget.

Med hilsen

Jack Fischer Eriksen
Direktør
Næringslivets Sikkerhetsråd